

УДК 373.2

Світлана Кондратюк

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

ORCID ID 0000-0002-3850-6731

Віта Бутенко

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

ORCID ID 0000-0002-3578-8147

DOI 10.24139/2312-5993/2021.04/342-352

СТАНОВЛЕННЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ В УМОВАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті обґрунтовано функції (мотиваційну, когнітивну, комунікативну, регуляційну), принципи (пріоритету самоосвіти й саморозвитку; опори на власний досвід; індивідуалізації педагогічної діяльності; системності самоосвіти та саморозвитку; контекстності саморозвитку і професійної діяльності; актуалізації результатів саморозвитку; елективності самоосвіти; усвідомленості самоосвіти), що сприятимуть становленню полікультурної компетентності вихователя в умовах професійної діяльності в закладі дошкільної освіти. Схарактеризовано структурні компоненти полікультурної компетентності вихователя закладу дошкільної освіти: мотиваційно-особистісний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний.

Ключові слова: полікультурна компетентність, вихователь, функції, принципи, структурні компоненти полікультурної компетентності вихователя закладу дошкільної освіти.

Постановка проблеми. Закономірною особливістю розвитку нинішньої світової спільноти є тісна співпраця країн і народів у всіх сферах людської діяльності. Глобалізація ставить перед освітою завдання підготовки підростаючого покоління до життя в умовах багатонаціональності та полікультурності, формування компетентності, спілкування та співробітництва з людьми різних національностей, рас і віросповідань. Тому в Україні актуалізується значимість полікультурності, яка дозволяє особистості відшукати потенціал толерантного відношення до особливостей і традицій інших культур та сприяє необхідності посилення культурного статусу освіти й зміни в процесі професійної діяльності педагогів.

У зв'язку з цим, особливо гостро усвідомлюється потреба в гуманістичному типі педагога закладу дошкільної освіти, де вихователь виступає посередником між дитиною і культурою, покликаний транслювати культурні цінності дітям дошкільного віку, виховувати толерантність до представників різних національностей.

Аналіз актуальних досліджень з питань полікультурної освіти показав, що значна частина досліджень присвячена проблемам: полікультурної освіти у другій половині ХХ ст. (Д. Бенкс, З. Гасанов, Л. Голік, Г. Дмитрієв, Т. Клиненко, М. Красовицький, Г. Левченко, В. Матіс,

В. Міллер, М. Хінт та ін.); становлення ідей полікультурності, їх зв'язку з національною освітою (Е. Антипова, В. Бойченко, В. Болгарінова, Л. Горбунова, І. Лощенова, Н. Сейко, О. Сухомлинська та ін.); ознайомлення дітей дошкільного віку з культурами різних національностей (Е. Бабунова, Т. Бабиніна, Е. Барахсанова, М. Богомоллова, В. Ботнар, Е. Вертякова, Е. Суслова, І. Рогальська-Яблонська, Т. Черник, Т. Чиркова та ін.).

Водночас теоретичний аналіз наукових праць засвідчив, що проблема становлення полікультурної компетентності вихователя в умовах професійної діяльності в закладі дошкільної освіти потребує більш детального вивчення й обґрунтування.

Мета статті полягає у визначенні функцій, принципів, що сприятимуть становленню полікультурної компетентності вихователя в умовах професійної діяльності в закладі дошкільної освіти та характеристиці структурних компонентів означеного процесу.

Методи дослідження. Дійсність отриманих результатів підтверджується застосуванням таких методів: теоретичний аналіз, синтез науково-педагогічних джерел – з метою уточнення ключових понять дослідження та визначення наукових підходів до вивчення означеної проблеми; систематизація, узагальнення, структурно-функціональний аналіз – для визначення функцій, принципів, що сприятимуть становленню полікультурної компетентності вихователя в умовах професійної діяльності в закладі дошкільної освіти та характеристиці структурних компонентів означеного процесу.

Виклад основного матеріалу. Актуальність звернення до обраної проблеми, обумовлена тим, що на сьогоднішній день виникає потреба у формуванні полікультурної особистості для роботи з колективами дітей із різним етнічним складом, до виховання в дітей толерантності по відношенню до людей різних національностей, розвитку міжкультурної комунікації в закладах дошкільної освіти. Обґрунтування сформульованої проблеми передбачає визначення функцій, принципів, що сприятимуть становленню полікультурної компетентності вихователя в умовах професійної діяльності в закладі дошкільної освіти та характеристику структурних компонентів означеного процесу.

Аналіз наукових та довідникових джерел свідчить про різне трактування феномену «функція»: як коло діяльності, призначення, роль; як роботу кого-, чого-небудь, обов'язок, коло діяльності когось, чогось; повинність, місія; роль, яку виконує той чи інший елемент соціальної системи (Морозов та Шкарапута, 2000). Інтегруючи з темою нашого

дослідження, розуміємо цей феномен як якісну характеристику, спрямовану на збереження, підтримку й розвиток системи формування полікультурної особистості, що поєднує знання в галузі національної культури, орієнтацію на етнокультурні духовні цінності, толерантність і здатність до полікультурного діалогу.

Основні функції полікультурної компетентності вихователя закладу дошкільної освіти розглядаємо з урахуванням специфіки його діяльності, різноманіття у спілкуванні, можливостей творчої самореалізації. У контексті нашого дослідження, ми схарактеризували такі функції полікультурної компетентності вихователя: мотиваційну, когнітивну, комунікативну і регуляційну, сутність яких розкрита в таблиці 1.

Таблиця 1

**Функції полікультурної компетентності вихователя
закладу дошкільної освіти**

Функція	Сутність
Мотиваційна	Визначення специфіки соціальної поведінки вихователя, ціннісної орієнтації професійно-педагогічної діяльності, мотивації до самоосвіти та самовдосконалення. Ця функція є основоположною в полікультурній компетентності вихователя, оскільки забезпечує вироблення системи професійних цілей і мотивів у ситуаціях взаємодії в полікультурному просторі закладу дошкільної освіти
Когнітивна	Накопичення вихователем уявлень щодо педагогічної діяльності в полікультурному середовищі закладу дошкільної освіти, культурного різноманіття. Систематизація наукових знань про суб'єктів освітнього процесу, пояснення виникаючих проблем із позицій сучасної науки. Забезпечення залучення сучасних педагогічних знань для ефективного формування та задіяння творчого потенціалу педагога в інтересах професії. Ця функція спрямована також на вивчення й усвідомлення вихователем самого себе, рівня власної компетентності
Комунікативна	Розуміння цілей, мотивів, засобів спілкування з представниками інших культур, уміння чітко та зрозуміло викладати думку, переконувати, аргументувати, емоційно передавати інформацію, організовувати та підтримувати діалог, користуватися вербальними й невербальними засобами передачі інформації. Становлення полікультурної компетентності як внутрішня якісна зміна, в основі якої покладено протиріччя між «Я» реальним та ідеальним, обумовлює потребу в діяльності і активності вихователя. Вироблення способів і правил комунікації, які відповідають вимогам професійної етики, конкретної педагогічної ситуації, цілям спільної діяльності
	Регулятивна функція виконує роль внутрішньої детермінанти особистості, яка обумовлює системний, упорядкований і цілеспрямований характер формування, розвитку й оптимального задіяння її потенціалу.

Регуляційна	Полікультурна компетентність підтримує рівновагу в системі діяльності вихователя, зменшує вплив дестабілізуючих факторів у полікультурному середовищі закладу дошкільної освіти, зумовлює дотримання правових відносин. Норми педагогічної діяльності спрямовані на розв'язання суперечностей, що виникають у процесі взаємодії між суб'єктами освітнього процесу. Регуляційна функція полікультурної компетентності вихователя найяскравіше проявляється в управлінській діяльності, організації освітнього процесу, самовдосконаленні
-------------	---

Таким чином, аналізуючи таблицю 1, можемо стверджувати, що кожна функція відображує різноманіття вирішення педагогічних задач та підкреслює багатоаспектність змісту освітньої діяльності вихователя в полікультурному середовищі закладу дошкільної освіти.

Наступним кроком вбачаємо визначення принципів, що виступають у ролі базових, спрямовуючих положень, нормативних вимог до організації та проведення освітнього процесу, упродовж якого відбувається становлення полікультурної компетентності вихователя в умовах професійної діяльності в закладі дошкільної освіти. Нами були обрані такі специфічні принципи, які будуть сприяти становленню полікультурної компетентності вихователя в умовах професійної діяльності в закладі дошкільної освіти.

1. Принцип пріоритету самоосвіти й саморозвитку, в основі якого лежить розуміння того, що самоосвіта є основним видом реалізації вихователем саморозвитку.

2. Принцип опори на власний досвід полягає в тому, що вихователь у якості одного з джерел саморозвитку використовує власний життєвий досвід.

3. Принцип індивідуалізації педагогічної діяльності ґрунтується на необхідності створення індивідуальної програми, орієнтованої на конкретні потреби та цілі становлення й розвитку полікультурної компетентності, і враховує досвід, рівень підготовки, психофізіологічні, когнітивні особливості вихователя.

4. Принцип системності самоосвіти та саморозвитку передбачає дотримання відповідності цілей, змісту, форм, методів, засобів становлення полікультурної компетентності вихователя і оцінювання результатів.

5. Принцип контекстності саморозвитку і професійної діяльності означає, що саморозвиток, з одного боку, спрямований на досягнення конкретної, життєво важливої для вихователя мети, яка орієнтована на виконання ним соціальних ролей або вдосконалення особистості, а з іншого боку, – відбувається з урахуванням його просторових, тимчасових, професійних, побутових факторів, умов.

6. Принцип актуалізації результатів саморозвитку передбачає невідкладну практичну реалізацію отриманого досвіду.

7. Принцип елективності самоосвіти характеризує свободу вибору цілей, джерел, засобів, термінів, оцінювання результатів.

8. Принцип усвідомленості самоосвіти означає усвідомлення, осмислення вихователем усіх параметрів процесу становлення полікультурної компетентності та власних дій щодо організації саморозвитку.

Таким чином, нами визначено принципи, які функціонують як практичні вказівки, якими можна користуватися з метою гармонізації різних культурних впливів у єдиний освітній процес, урівноваження складних міжетнічних відносин у дитячому колективі.

Нами виділено взаємопов'язані структурні компоненти полікультурної компетентності вихователя закладу дошкільної освіти – мотиваційно-особистісний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний.

У структурі особистості мотивація займає особливе місце і є основним поняттям, що використовується для пояснення рушійних сил поведінки і діяльності людини. Науковці розглядають сутність поняття «мотив» як усвідомлену потребу (А. Ковальова), як предмет потреби (О. Леонтьєв), як ототожнення з потребою (М. Смирнов). На думку І. Жадленко, «повноцінний морально-етичний розвиток та саморозвиток особистості може стати реальністю тільки за умови пробудження його внутрішнього джерела. Саме це виступає в кінцевому результаті в якості мотиву діяльності й визначає центральний вектор особистості» (Жадленко, 2017, с. 62). Як бачимо з тлумачень, мотиви, зумовлені потребами, спонукають і стимулюють до конкретної діяльності.

Щодо терміну «мотивація», то в наукових розвідках С. Петренко ми знаходимо його обґрунтування як «поняття, яке використовується для пояснення послідовності поведінкових дій, спрямованих на конкретну мету, яка може змінюватися залежно від ситуації». У поняття «мотивації» входять моменти активізації, керівництва і реалізації цілеспрямованої поведінки людини» (Петренко, 2007, с. 104). Аналізуючи тлумачення дослідниками понять «мотив» і «мотивація», можемо стверджувати, що мотивація визначається як спонукання до дії певним мотивом і розуміється як процес вибору з різних можливих дій, який регулює і спрямовує означену дію на досягнення специфічних для даного мотиву станів та підтримує цю спрямованість.

З огляду на предмет нашого дослідження, мотиваційно-особистісний компонент полікультурної компетентності включає потреби, мотиви, цілі, інтереси до розвитку полікультурного суспільства в їх складній взаємодії, тобто сукупність соціальних установок, ціннісних орієнтацій, що складають

основу мотивів, тобто все те, що включає поняття полікультурна спрямованість особистості. Особистість вихователя закладу дошкільної освіти характеризується професійно-педагогічною та полікультурною спрямованістю, зміст, глибина, стійкість якої утворює той «стрижень», на якому базуються основні властивості особистості педагога. Формування означеної спрямованості можливе лише за умови систематичного професійно-особистісного самовдосконалення. Відповідно мотиваційною основою полікультурної компетентності вихователя є показники, що характеризують професійний аспект його діяльності: сформованість високоморальної мотивації поведінки, учинків під час взаємодії з представниками різних культур і національностей.

В аспекті нашої проблеми, характеристикою мотиваційно-особистісного компонента є: мотиви, цілі, ціннісні установки вихователя закладу дошкільної освіти; ставлення до полікультурної діяльності як до цінності; потреба вихователя закладу дошкільної освіти в розвитку й самовихованні власної полікультурної компетентності; готовність до прояву особистої ініціативи і авторського стилю взаємодії; готовність працювати в полікультурній групі дітей дошкільного віку; прагнення до особистісного самовдосконалення, самоосвіти, наявність мотивів діяльності; прагнення до досягнення ефективної співпраці з дитиною та її батьками як представниками іншої культури; бажання попередити й подолати міжкультурні суперечності, які виникають під час організації освітнього процесу; потреба в наданні дієвої допомоги дитині з метою оптимізації процесу її адаптації до закладу дошкільної освіти.

Як бачимо, мотиваційно-особистісний компонент полікультурної компетентності визначає ставлення вихователя до власної діяльності в багатонаціональній групі дітей дошкільного віку, центральним у якому є безумовне прийняття дитини будь-якої національності.

Отже, мотиваційно-особистісний компонент реалізує мотиваційну й регулятивну функції, визначаючи концепцію життя і буття в професії, забезпечуючи смислову саморегуляцію і постійне прагнення вихователя до саморозвитку, самореалізації в умовах професійної діяльності в полікультурному середовищі закладу дошкільної освіти.

Слідуючи окресленою нами логікою дослідження, приступимо до розкриття когнітивного компоненту полікультурної компетентності вихователя закладу дошкільної освіти. Розглядаючи термін «когнітивний», звернемося до праці І. Сокол, яка пов'язує його з «пізнавальною сферою

людини, що становить сукупність знань, необхідних для продуктивної діяльності» (Сокол, 2016, с. 44-45).

З огляду на предмет нашого дослідження, когнітивний компонент полікультурної компетентності вихователя закладу дошкільної освіти полягає в поглиблених знаннях про культуру, про процеси культурного розвитку суспільства та особистості, про культурно-історичний досвід власного народу, власної історії. Також до означеного компоненту можна віднести гнучкість, оперативність і критичність мислення, толерантність мислення, відсутність стереотипів, уміння визначити проблему та об'єкт конфлікту для адекватної оцінки природи ситуації, що склалася, знання психологічних мотивів, які обумовлюють той чи інший тип поведінки особистості, знання про прогнозування, запобігання і способи вирішення міжетнічних конфліктів, ерудиція, інтуїція, мобільність тощо. Когнітивний компонент полікультурної компетентності вихователя закладу дошкільної освіти також характеризує сукупність знань психологічних особливостей національних відносин, сутність і засоби самовиховання полікультурної компетентності, здатність до систематизації, узагальнення й самоосвіти. Однак, на нашу думку, полікультурна компетентність вихователя закладу дошкільної освіти проявляється не стільки в сумі знань, скільки в особливому стилі мислення, що дозволяє усвідомлено організовувати освітній процес, здійснювати ціннісний вибір методів навчання і виховання.

Отже, когнітивний компонент полікультурної компетентності забезпечує осмислення вихователем закладу дошкільної освіти власних цінностей: життєвих, професійних і полікультурних, яке відбувається через самопізнання, самооцінку й самовизначення. Всі ці три процеси дозволяють педагогу фіксувати зміни у власному «професійному Я», що виступає стимулом для подальшого самовдосконалення та професійного зросту.

Когнітивний компонент полікультурної компетентності вихователя закладу дошкільної освіти реалізує пізнавальну, регуляторну та комунікативну функції, систематизуючи інформацію на єдиній концептуальній основі.

Діяльнісний компонент полікультурної компетентності включає в себе способи і прийоми освітньої діяльності вихователя закладу дошкільної освіти: уміння підбирати адекватні педагогічні засоби, діагностичні методи під час здійснення освітньої діяльності в полікультурній групі, творчий оптимізм, здатність до моделювання ситуацій, пов'язаних із попередженням або подоланням суперечностей з представниками різних культур. Означений компонент становить систему вмінь і навичок, які сприяють вирішенню завдань ефективної взаємодії та продуктивного педагогічного

співробітництва з опорою на життєвий досвід вихованців та їхніх сімей, представників різних національностей, для надання допомоги дітям у вирішенні проблем їх адаптації, для забезпечення захисту дітей від насильства, приниження і знущань з боку однолітків і дорослих.

Отже, діяльнісний компонент полікультурної компетентності передбачає наявність таких умінь вихователя закладу дошкільної освіти:

- бачити життєві полікультурні цінності та досягати конкретних практичних результатів;
- вступати в діалог із носіями іншої культури, передавати інструментарій самопізнання й саморозвитку іншому;
- усвідомлювати та співвідносити власні бажання, можливості з вимогами конструктивної взаємодії з представниками різних культур;
- застосовувати в освітньому процесі інноваційні засоби та способи подання інформації;
- використовувати *методологічні знання* загальних принципів вивчення педагогічних явищ, закономірностей навчання і виховання дітей дошкільного віку в полікультурному середовищі закладу дошкільної освіти; *теоретичні знання* цілей, принципів, змісту, методів і форм освітньої діяльності та закономірностей формування й розвитку особистості; *методичні знання* основ методик дошкільної освіти;
- виділити основне в інформації, яку пропонують дітям для здійснення освітньої діяльності в полікультурному середовищі закладу дошкільної освіти;
- викладати інформацію проблемно і залучати дітей до діалогу;
- урахувати в ході роботи над проблемою принцип індивідуального підходу до дітей (індивідуальні особливості засвоєння, сприйняття інформації) і коригувати освітній процес;
- поєднувати подання інформації з організацією самостійної пізнавальної практичної діяльності дітей;
- розуміти природу відносин і поведінки представників різних культур.

Таким чином, діяльнісний компонент полікультурної компетентності вихователя закладу дошкільної освіти забезпечує створення ним нових педагогічних технологій, проектування культуровідповідних засобів навчання, нестандартних, творчих та інноваційних методик для дітей дошкільного віку, вирішення теоретичних і практичних проблем, які виникають у полікультурній групі.

Перехід до розгляду рефлексивного компоненту спрямовує нас на характеристику сутності поняття «рефлексія». Звернення до дисертаційної

роботи Я. Бугерко дало нам можливість розглянути означений феномен як специфічну психічну реальність, що синтезує в собі основні риси базових компонентів психіки, щонайперше таких, як «здатність – процес – стан – властивість» (Бугерко, 2019, с. 192). Щодо термінологічного словосполучення «рефлексивний компонент», можемо трактувати його, спираючись на визначення І. Сокол як «пізнання й аналіз педагогом явищ власної свідомості та діяльності» (Сокол, 2016, с. 44-45). Відповідно до предмету дослідження, рефлексивний компонент полікультурної компетентності вихователя закладу дошкільної освіти визначаємо як позитивне оцінювання полікультурних явищ з опорою на соціально й особистісно значущі цінності, здатність сприймати внутрішній світ іншого і ототожнювати себе з ним.

Рефлексивний компонент полікультурної компетентності вихователя закладу дошкільної освіти проявляється в усвідомленому ставленні до власної індивідуальності та індивідуальності дитини, культурної самоідентифікації; педагогічної рефлексії, самоаналізу, самооцінки, самоконтролю, критичності і характеризується: сформованою системою духовно-моральних цінностей; гуманістичним уявленням про різноманіття культур і загальнолюдських принципів їх взаємодії; проявом індивідуального стилю діяльності в полікультурному середовищі закладу дошкільної освіти; усвідомленням необхідності коригування власної діяльності з урахуванням взаємодіючих у ній культур під час планування професійної діяльності в полікультурному середовищі.

Отже, рефлексивний компонент полікультурної компетентності визначається саморозвитком особистісної культури вихователя закладу дошкільної освіти, готовністю проявляти особистісне ставлення до педагогічної реальності і вміннями:

- творчо ставитися до власної педагогічної діяльності та культурних відмінностей дітей дошкільного віку;
- прогнозувати розвиток особистості дитини в полікультурному середовищі закладу дошкільної освіти;
- знаходити нестандартні прийоми у вирішенні проблемних завдань;
- бачити себе очима дитини – представника іншої культури, удосконалювати власні особистісні якості і стиль спілкування в полікультурному середовищі;
- усвідомлено здійснювати рефлексію власної діяльності, критично переглядати і змінювати власні оцінки чужої культури відповідно до розширення знань, навичок і досвіду діяльності в полікультурному середовищі закладу дошкільної освіти.

Рефлексивний компонент полікультурної компетентності вихователя закладу дошкільної освіти сприяє реалізації регуляційної та комунікативної функцій та самостійному прогнозуванню й коректуванню подальшого розвитку власної полікультурної компетентності.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, становлення полікультурної компетентності вихователя в умовах професійної діяльності в закладі дошкільної освіти полягає не стільки в сумі знань, скільки в особливому стилі мислення, що дозволяє усвідомлено організовувати освітній процес, здійснювати ціннісний вибір методів розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного віку. Керуючись цим твердженням, можемо констатувати, що означений процес повинен бути спрямований на усвідомлення педагогом власної ролі в трансляції культури майбутньому поколінню, безумовне прийняття дитини будь-якої національності, формування вміння моделювати ситуації, пов'язані з попередженням та подоланням суперечностей із представниками різних культур.

Перспективи подальших розвідок у цьому напрямі полягають у подальших наукових дослідженнях, пов'язаних із обґрунтуванням проблеми орієнтування освітнього процесу на формування в дітей старшого дошкільного віку уявлень про полікультурне різноманіття.

ЛІТЕРАТУРА

- Бугерко, Я. М. (2019). *Психологічна динаміка розгортання рефлексивних процесів у модульнорозвивальному освітньому циклі* (дис. ... канд. псих. наук: 19.00.07). Одеса (Buherko, Ya. M. (2019). *Psychological dynamics of the development of reflexive processes in the modular developmental educational cycle* (PhD thesis). Odessa).
- Жадленко, І. О. (2017). *Формування професійно-етичної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у процесі фахової підготовки* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04). Запоріжжя (Zhadlenko, I. O. (2017). *Formation of professional and ethical competence of future teachers of preschool education institutions in the process of professional training* (PhD thesis). Zaporizhzhia).
- Морозов, С. М., Шкарапута, Л. М. (ред.) (2000). *Словник іншомовних слів*. Київ: Наукова думка (Morozov, S. M., Shkaraputa, L. M. (Eds.) (2000). *Dictionary of foreign words*. Kyiv: Scientific thought).
- Петренко, С. А. (2007). *Підготовка майбутніх вихователів до формування у дітей дошкільного віку основних рухових умінь і навичок* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04). Київ (Petrenko, S. A. (2007). *Preparation of future educators for the formation of basic motor skills in preschool children* (PhD thesis). Kyiv).
- Сокол, І. М. (2016). *Підготовка вчителів до використання квест-технології в системі післядипломної освіти* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04). Запоріжжя (Sokol, I. M. (2016). *Preparation of teachers for the use of quest technology in the system of postgraduate education* (PhD thesis). Zaporizhzhia).

РЕЗЮМЕ

Кондратюк Светлана, Бутенко Вита. Становление поликультурной компетентности воспитателя в условиях профессиональной деятельности в учреждении дошкольного образования.

В статье обоснованы функции (мотивационная, когнитивная, коммуникативная, регуляционная), принципы (приоритета самообразования и саморазвития; опоры на собственный опыт; индивидуализации педагогической деятельности; системности самообразования и саморазвития; контекстности саморазвития и профессиональной деятельности; актуализации результатов саморазвития; элективности самообразования; осознанности самообразования), способствующие становлению поликультурной компетентности воспитателя в условиях профессиональной деятельности в учреждении дошкольного образования. Охарактеризованы структурные компоненты поликультурной компетентности воспитателя учреждения дошкольного образования: мотивационно-личностный, когнитивный, деятельностный, рефлексивный.

Ключевые слова: поликультурная компетентность, воспитатель; функции, принципы, структурные компоненты поликультурной компетентности воспитателя учреждения дошкольного образования.

SUMMARY

Kondratiuk Svitlana, Butenko Vita. Formation of a polycultural competence of an educator in the conditions of professional activity in an institution of preschool education.

The article reveals the essence of the main functions of a polycultural competence of a preschool teacher, taking into account the specifics of his activities, diversity in communication, opportunities for creative self-realization: motivational, cognitive, communicative and regulatory. The principles that act as basic, guiding provisions, regulatory requirements for the organization and conduct of the educational process, during which formation of a polycultural competence of the educator in terms of professional activity in preschool education institution are defined: the priority of self-education and self-development; reliance on one's own experience; individualization of pedagogical activity; systematic self-education and self-development; context of self-development and professional activity; updating the results of self-development; elective self-education; awareness of self-education), which will contribute to the formation of a polycultural competence of the educator in terms of professional activity in the preschool institution. The structural components of a polycultural competence of a preschool teacher are characterized: motivational-personal, cognitive, activity, reflexive. It is established that the motivational and personal component of a multicultural competence determines the attitude of the educator to his own activities in a multinational group of preschool children, the central of which is the unconditional acceptance of a child of any nationality and implements motivational and regulatory functions. It is found out that cognitive component of a polycultural competence provides the teacher of a preschool education institution with his own values: life, professional and multicultural, which occurs through self-knowledge, self-assessment and self-determination and implements cognitive, regulatory and communicative functions, systematizing information on a single conceptual basis. It is determined that the activity component of a polycultural competence of a preschool teacher ensures creation of new pedagogical technologies, design of culturally appropriate teaching aids, non-standard, creative and innovative methods for preschool children, solving theoretical and practical problems arising in a multicultural group and promotes regulatory and communicative functions and independent forecasting and adjustment of further development of own polycultural competence.

Key words: polycultural competence, educator, functions, principles, structural components of a polycultural competence of the teacher of preschool education institution.